

Uspešno planiranje i vođenje kampanja javnog zagovaravanja u oblasti zaštite životne sredine

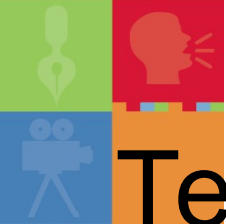
Subotica, 20. - 21. maj 2014.

energytransport&naturalresources

www.zelenidijalog.rs

Terminologija

- Zagovaranje
- Defensa publica
- Zastupanje
- Uticanje
- Incidencia
- Advocacy
- Zalaganje
- Lobiranje

ad-voc-acy - davati glas nekome

ŠTA JE JAVNO ZAGOVARANJE?

- U grupama identifikujte što je više moguće, elemenata, pojava oblika, spoljašnjih manifestacija javnog zastupanja...
- Vreme: 3 minuta

Javno zagovaranje

- Niz **planiranih** aktivnosti
- Uticaj na **donosioca odluka**
- Podrška specifičnoj političkoj **temi**
- Podsticanje javnog mnjenja na **aktivno delovanje**
- Usmeravanje pažnje zajednice na neku važnu **temu/problem** a onda i
- Usmeravanje donosioca odluka na odabir **dobrog rešenja**

Javno zagovaranje

- Aktivnost **zasnovana na ljudima i vođena od strane ljudi** - pomaže im da uvide svoju moć;
- Zasnovano je na **vrednostima** (borba za ispravnu stvar);
- Teži **preoblikovanju moći**;
- Povezano je sa **politikom**;
- Nastoji da prepozna, ohrabri i **uključi sve** koji podržavaju ideju JZ;

ŠTA JE JAVNO ZAGOVARANJE?

SET CILJANIH AKCIJA

USMERENIH PREMA

DONOSIOCIMA ODLUKA

energytransport&naturalresources

www.zelenidijalog.rs

Javno zagovaranje – definicija

- Javno zagovaranje je **organizovan** politički proces vodjen od strane ljudi a kroz koji obični građani, posebno nepovlašćeni i marginalizovani, shvataju svoja **prava i moć** i koriste ih kako bi uspešno i jednako učestvovali u **procesu donošenja odluka** na svim nivoima sa namerom da uvedu **systemsku jednakost i pravdu** i pozitivno utiču na kvalitet života ljudi

Nader Tadros, People's Advocacy

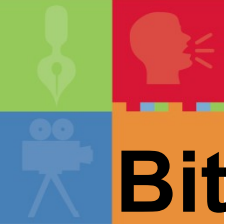
Javno zagovaranje – definicija

Javno zagovaranje je **govoriti glasno**, privlačiti pažnju zajednice prema **važnom pitanju** i usmeravanje donosioca odluka prema **rešenju**.

Javno zagovaranje je rad sa drugim ljudima i organizacijama na promenama» CEDPA, Cairo, Beijing and Beyond: A Handbook on Advocacy for Women Leaders

Javno zagovaranje se definiše kao **promocija** neke **ideje** ili uticanje na politiku, finansijske tokove i druge politički određene aktivnosti» - *Advocates for Youth, Advocacy 101*

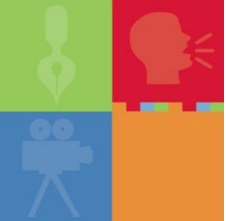
Bitno je poznavati...

- **Zakonski okvir**
- **Strukturu sistema-** sastav vlade, ministarstava, regionalnih institucija, lokalne samouprave...
- **Funkcije sistema-** ko ima kakve nadležnosti i obaveze i kako se odluke pišu/odobravaju/usvajaju
- **Prirodu sistema-** pored formalnih aspekata, postoje neformalni procesi, koji na pojedinim nivoima vlasti, utiču na odlučivanje
- **Uticaj i interese** pojedinaca

Ključne reči za javno zastupanje

- **Proces**
- Određen vremenski **period**
- **Strategija** / planiranje
- Aktivnosti usmerene na **donosiocce odluka** (vlast, poslovne strukture, institucije)
- **Promena** politike, zakona, propisa, programa, finansiranja, budžeta...
- Odnosi **moći** / politika
- **Baza podrška** - građani

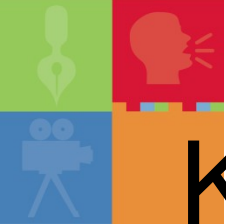
Javno zagovaranje i srodni koncepti

energytransport&naturalresources

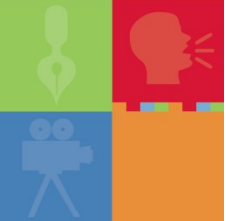
www.zelenidijalog.rs

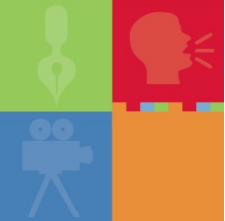
Kakve kampanje razlikujemo?

- Marketinške
- Informativno/obrazovne
- Humanitarne/mobilizacijske
- Javno zagovaranje

Definišite

- prepoznajte kampanju i definišite aktere, ciljne javnosti i ishode (zadatke).
  - informativna
  - marketinška
  - mobilizacija zajednice
  - javno zagovaranje

JAVNO ZASTUPANJE I SLIČNI KONCEPTI

koncept   *ciljana publika*   *zadaci*   *merenje uspeha*

**kampanja
za podizanje
vidljivosti**

građani i
građanke

promena
ponašanja

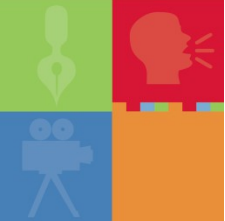
- fokus grupe
- statistike
- indikatori

procesa

**humanitarna
akcija**

empatični   saniranje   koliko
sa onima   problema   smo sredstava
za koje   ugrožene   prikupili

sakupljamo

JAVNO ZASTUPANJE I SLIČNI KONCEPTI

*koncept ciljana zadaci merenje
publika uspeha*

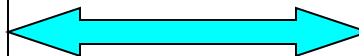
javno javne promena prihvatanje
zastupanje institucije politike, nove ili
i oni koji programa, prihvatljivije
donose alokacija politike ili
odluke javnih programa,
i kreiraju resursa % namenjenih
politiku resursa,
nova stavka u

budžetu

ISHODI JAVNOG ZAGOVARANJA

Demokratska promena

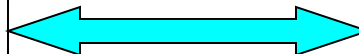
Građani su svesni svoje moći i koriste je da bi uspešno učestvovali u procesima donošenja odluka

Institucionalna promena

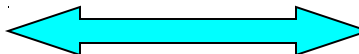
Proces donošenja odluka se menja radi većeg:

- Učešća građana
- Jasnoće
- Odgovornosti

Promena politike

Problem se rešava menjanjem zakona, kreiranjem određenog vida politike, izdavanjem uredbi itd.

Jako građansko društvo

PRAVA VS POTREBE:

- *Prava* → *obaveze*
- *Potrebe* → *nema obaveze da se ispune*
- JZ se zasniva na pristupu na **pravima** a ne na potrebama
- Polazi od činjenice da ljudi imaju prava i da su ta prava **ostvariva** u praksi

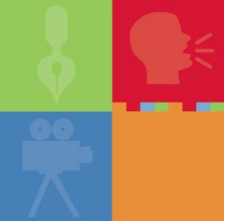
Pristup zasnovan na POTREBAMA:

- decenijama preovlađivao na polju socijalne pravde
- Puno mana
  - Očuvanje slike siromašnih
  - Nema obaveza političara
  - Radimo samo kada imamo raspoloživa sredstva
  - Interevencije na mikro nivou
  - Odvrćanje ljudi da učestvuju
- Pravo na razvoj – ljudsko pravo (UN Deklaracija o pravu na razvoj/rezolucija 41/128 od 4. decembra 1986.)

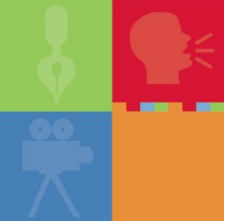
Principi pristupa zasnovanog na PRAVIMA

- Univerzalnost
- Nediskriminacija i jednakost
- Nedeljivost
- Međusobna zavisnost
- Učešće
- Vladavina prava
- Odgovornost

Vežba:

Problem /pitanje kojim želite da se bavite	O kom je pravu reč?	Ko su nosioci prava?	Ko su nosioci dužnosti?

MOĆ vs. NEMOĆ

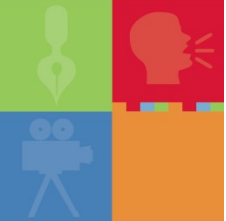
© 2011 Greenpeace Srbija. Svi prava su zadržana. Ovo je dokument koji se koristi u okviru projekta Zelena Akcija.

energytransportandnaturalresources

www.zelenidijalog.rs

Lična iskustva

- Kada ste se osećali moćno, a kada bespomoćno?
- Nacrtati događaje.
- 10 minuta priprema i 1 minut izlaganje

DEMISTIFIKACIJA POLITIKE I MOĆI

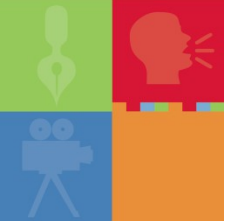
- Politička moć
- Autoritet
- Vidimo je kako država želi
- Ona dolazi od ljudi i relativna je
- Poslušnost

ISPOLJAVANJE MOĆI

- Moć nad nekim (opresivna moć/represija)
- Alternativna moć
  - Moć da (uradim nešto)
  - Moć sa (udruživanje)
  - Unutrašnja moć

Identifikacija moći

- Vidljiva
- Sktivena
- Nevidljiva

Strategije javnog zastupanja

- Osnovna strategija: izgradnja kritične mase potrebne za promenu
- Obrazovne strategije
- Strategije saradnje
- Strategije ubeđivanja
- Pilot ili model programi
- Strategije sudskih sporova
- Strategije konfrontacije

9 ključnih koraka u strateškom razmišljanju

- Šta želimo? (CILJEVI)
- Ko nam može pomoći? (KLJUČNI IGRAČI)
- Šta treba da čuju? (PORUKA)
- Od koga treba da čuju? (IZASLANICI)
- Kako možemo da ih nateramo da čuju? (PRENOS)
- Šta imamo? (RESURSI)
- Šta treba da razvijemo? (NEDOSTACI)
- Kako počinjemo? (PRVI KORACI)
- Kako znamo da li deluje? (PROCENA)

ANALITIČKI TROUGAO

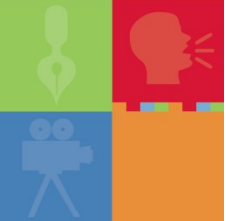
SADRŽAJ:

odnosi se na ustav,
zakone, političke
pravce, budžet...

STRUKTURA-PRIMENA:

odnosi se na procese i
državne institucije koje
sprovode zakon i politiku:
sudstvo, policija,
ministarstva...

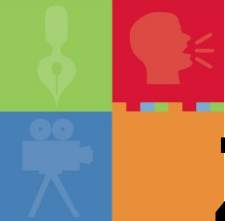
KULTURA se bavi
zajedničkim vrednostima,
stavovima, ponašanjem,
nivoom svesti o zakonima
i vladi, istorijom, osećajem
za prava....

Zelena stolica

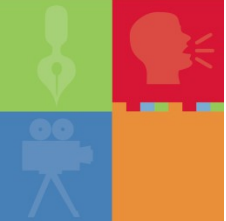
- Osnovana aprila 2013 u odboru za zaštitu životne sredine u NSRS
- Počela sa radom u junu 2013 godine
- do sada 9 sednica
- princip dobrovoljnosti – 39 OCD
- princip rotacije
- najveći uspeh usvajanje "Polaznih osnova"

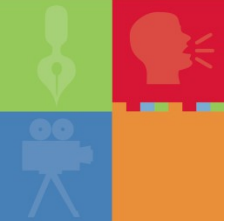
Zelena poslanička grupa

- prvo tematsko međupartijsko okupljanje poslanika/ca
- Veća vidljivost i fokus na teme
- Saradnja sa OCD i pokretanje dijaloga
- Regionalna saradnja

Aktivnosti

- animiranje poslanika i poslanica
- formiranje grupe i njena promocija
- seminari
- Okrugli sto sa OCD
- Otvorena vrata
- web sajt www.zelenidijalog.rs i društvene mreže
- sastanci sa međunarodnim organizacijama

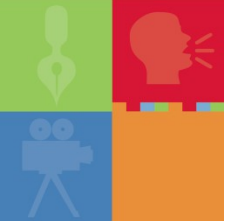

IZGRADNJA BAZE

Mapa/karta moći

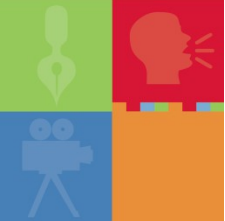
- Oni koji nas podržavaju
- Neutralni
- Protivnici

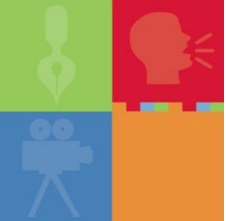
Glavni učesnici u zagovaranju

- **Baza, birači** (Constituency-Nader)
  - Na koju utiče problem
  - Kojih se tiče problem
- **Saveznici** (ograničena podrška)
- **Ciljne javnosti** (decision – taker/decision maker)
  - Osnovni cilj
  - Podrška
  - Kanali pristupa
- **Protivnici**
- **Neutralni** (šetači pored ograde)

MREŽE I KOALICIJE

- na osnovu svog dosadašnjeg iskustva navedite razloge za i protiv umrežavanja

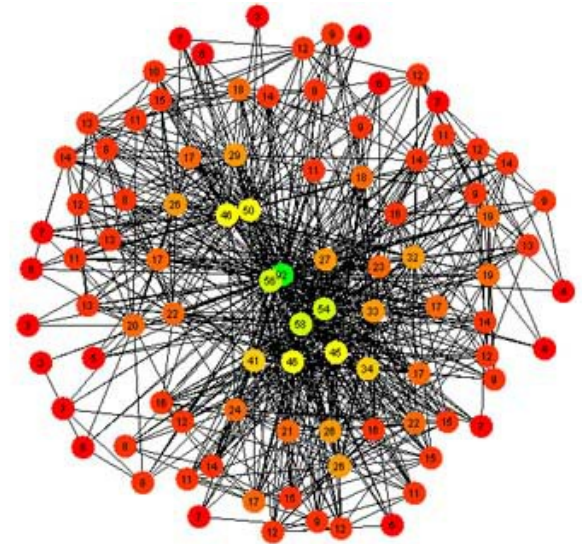

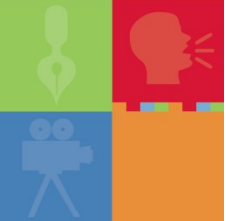
Mreže i koalicije

- Bogata terminologija: mreže, koalicije, savezi, alijanse...
- Mreže za javno zastupanje su grupe organizacija i pojedinaca koji zajedno rade na postizanju promena u javnoj politici, propisima ili programima u određenoj oblasti ili po određenom pitanju
- Mreže su korisne i dobre ako na najefikasniji način koriste snage i mogućnosti svakog člana ponaosob
- Neko je jednom rekao: *ako je svima dobro u koaliciji onda to nije dobra koalicija*

Prednosti mreže

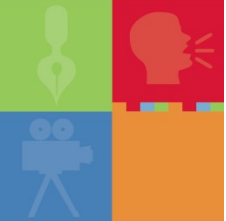
- Uvek ste u toku, imate aktuelne informacije
- Imate publiku za vaše ideje
- Imate podršku za vaše aktivnosti
- Mreže omogućavaju pristup različitim resursima i veštinama
- Udružuju se ograničeni resursi za postizanje zajedničkih ciljeva
- Postižu rezultate koje pojedinačne organizacije ili pojedinci ne mogu – „moć brojeva“ (*power of numbers*)
- Privlače druge mreže
- Šire bazu podrške

Još vežbi za umrežavanje

- Koje sve uloge moraju da postoje da bi koalicija/mreža bila uspešna?
- **POPIS ODLUKA/RESURSA:** O čemu sve treba voditi računa prilikom iniciranja mreže, na prvom sastanku i posle osnivanja mreže

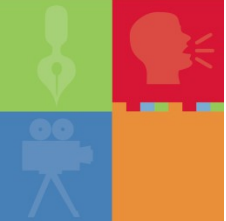
Poruka

energytransport&naturalresources

www.zelenidijalog.rs

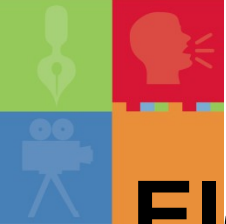

Poruka

Uspešne poruke su jasne, kratke, i skrojene prema poziciji ciljane publike.

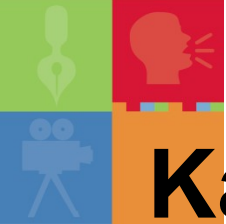
Važno je prenositi konzistentnu poruku koristeći višestruke kanale komunikacije u datom periodu vremena.

Elementi poruke:

- **Sadržaj;**
- Jezik (stil);
- **Format;**
- Pošiljalac (izvor);
- **Vreme i mesto.**

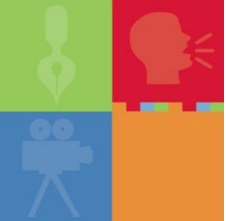
Karakteristike poruke:

- **Jasna**
- **Kratka**
- **Jedinstvena**
- **Istinita**
- **Bitna**
- **Emotivna**
- **Dosledna**

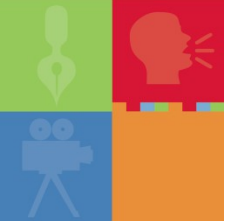
Principi prenošenja poruke od jednog minuta:

- IZJAVA
- DOKAZ
- PRIMER
- *poziv na akciju!*

Vežba

Na svadbi ste sreli osobu sa kojom dugo pokušavate da stupite u kontakt. Imate jedan minut da je zainteresujete toliko da Vam zakaže sastanak.

Kanali komunikacije

Postoje mnogobrojne opcije za prenošenje poruke.

Uvek treba da imamo u vidu publiku, vreme, troškove, i druge faktore kada biramo format poruke.

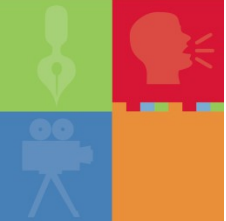
Kanali komunikacije

- Lični dopisi (pismo, fax, kurir...)
- WEB, e-mail
- Lični kontakt (sastanci, formalni/neformalni, slučajni...)
- Elektronski mediji (gostovanje u emisijama, TV spot, radio džingl, kajron...)
- Štampana sredstva (brošura, flajer, plakat, bilbord...)
- Skupovi (tribine, građanska neposlušnost, mitinzi...)
- Organizovane akcije/Flashmob
- Lobiranje

Moguće vrste sastanaka

- Javna sednica
- Javna skupština
- Diskusioni forumi
- Brifing/pitanje i odgovor
- Tribina – Orkugli sto
- Velika grupa - mala grupa
- Radionica
- Otvorena vrata
- "Kafenisanje"
- world caffee

Kriterijum za izbor

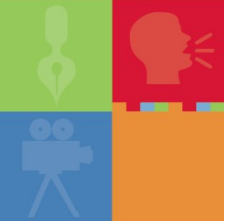
- Razlog sastanka
- Očekivani broj učesnika
- Nivo interakcije
- Kredibilitet vaše organizacije u odnosu na "temu"

zakazani sastanak

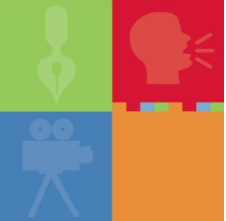
- Običan čovek korisnik usluga/NVO
- Jasan zadatak koji ta osoba treba da uradi (npr. Na sledećem sastanku odbora tražimo da postavite to i to pitanje)
- Napismeno dostavljamo maksimum dve strane dupli prored
- Ne odmah pretiti, pokušati nešto drugo ^^
- Pismo zahvalnosti (drago nam je što ste nas primili bez obzira što se nismo oko svega složili)

Hvala Vam što podržavate zaštitu životne sredine

*"Planetu Zemlju nismo
nasledeili od svojih predaka
već smo je pozajmili od naše
dece"*

povežimo se

- Twitter @milosdjajic
- Mob +381 63 578361
- milos.djajic@cmv.org.rs
- FB Milos Djajic

energytransport&naturalresources

www.zelenidijalog.rs

